

TurkMSIC
IV. Tıp Eğitimi
Çalıştayı Bildirgesi

2-3 Nisan 2011, Antalya

Önsöz

Türk Tıp Öğrencileri Uluslararası Birliği (TurkMSIC)¹ olarak IV. Tıp Eğitimi Çalıştayı, 2-3 Nisan 2011 tarihleri arasında, ülke çapında 22 tıp fakültesinden temsilci arkadaşlarımızın katılımıyla, TurkMSIC Akdeniz Yerel Kurulu ve Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin ev sahipliğinde gerçekleştirmiş bulunuyoruz.

Bu seneki tamamımız, tüm tıp öğrencilerine açık olarak yapılan oylama ile “**Araştırma Eğitiminin Tıp Eğitimindeki Yeri**” olarak belirlenmişti. Oylamadan bu sonucun çıkması şüphesiz ki, Türkiye'nin dört bir yanındaki tıp öğrencilerinin bu alanın gelişime çok aç ve açık olduğunu düşündüğünü gösteriyor.

Hekimliğin temel taşlarından birisi olan araştırmacılığın hekim adaylarına öğretilmesinin gerekliliği ulusal ve uluslararası tıp eğitimi otoritelerince kabul görmüş bir konu olmasına rağmen, ülkemizde bu gerekliliğin yeterince yerine getirilemediği açıktır. Son yıllarda, özellikle bazı fakültelerimizin bu alanda attığı çok önemli adımlar ümit verici olsa da, ülke çapında bakıldığında fakültelerimiz arasındaki farkın büyük boyutlarda olduğu, hatta belki de araştırmaya eğitimi alanının standardize olması en zor alanlardan biri olduğu görülmektedir.

Bildirgede tıp öğrencilerinin gözünden tıp fakültelerimizdeki araştırma eğitiminin mevcut durumunu ve çözüm önerilerini bulacaksınız.

Ülkemizdeki tıp eğitiminin daha ileri gitmesi ve daha yetkin hekim nesilleri yetişmesi için gelecek senelere kalacak bir katkı yapmış olmanın umudu ile iyi okumlar dileriz.

Boran Yavuz
Türk Tıp Öğrencileri Uluslararası Birliği
Tıp Eğitimi Ulusal Direktörü '09-'11

Giriş

“Tıp, sanat mıdır bilim midir?” sorusu günümüzde hala cevap bulamamıştır. En çok verilen yanıt ise Tıbbın bir disiplin olduğudur. Tıbbın bilimsel yanı tıp fakültelerinde birinci sınıftan itibaren mezuniyet öncesi eğitiminde belki de en önemli yeri tutmaktadır.

Bilimsel araştırmalar tıbbın bilimsel yönünün gelişmesi açısından hayati önem arz etmektedir. Bilimsel araştırmalar sayesinde tıp disiplini daha ileriye gitmektedir. Bilimsel araştırmalar artık günümüzde mezuniyet öncesi tıp eğitiminde de Türkiye’deki bir çok tıp fakültesinde müfredattaki yerini almıştır. Tüm bu gelişmelere rağmen bilimsel araştırmalar öğrencilerin ve öğretim üyelerinin büyük bir çoğunluğu tarafından hobi olarak görülmektedir, bazen ise hiç önemsenmemektedir.

Bazı fakültelerde bu duruma çözüm önerileri müfredata entegre olmuştur.²

Probleme Dayalı Öğretim (PDÖ) sistemi bilimsel araştırmaya teşvik edici bir sistem olarak özellikle Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu (UTEAK) tarafından Akredite olmuş ve bu konuda çalışma yapan üniversitelerde uygulanmaktadır.

Özel Çalışma Modülleri (ÖÇM), Makale Saatleri, Kanıta Dayalı Tıp uygulamaları özellikle akredite olan tıp fakültelerinde uygulanmakta ve öğrencileri araştırmaya yönlendirmektedir.

Bilimsel araştırmaların tıbbın ayrılmaz bir parçası olması, tıp eğitimindeki yerinin konuşulmasını gündeme getirmesi de kaçınılmazdır. Bu kapsamda 2-3 Nisan 2011 tarihlerinde Antalya’da, Türkiye’deki Tıp Fakültesi öğrencilerinin görüşlerini belirterek katılım gösterdikleri TurkMSIC IV. Tıp Eğitimi Çalıştayı “ Tıp Eğitiminde Bilimsel Araştırmanın Yeri” teması altında toplanmıştır.

Katılımcılara konusunda uzman öğretim üyeleri ve öğrenciler tarafından “Tıp Eğitiminde Bilimsel Araştırma Eğitiminin Yeri, Teori ve Pratik: Türkiye’de Mevcut Durum”, “Tıbbın Ayrılmaz Bir Parçası Olarak Bilimsel Araştırma”, “Kanıta Dayalı Tıp Eğitimi”, “Tıp Eğitiminde Bilimsel Araştırmanın Yeri temalı EMS Council Bildirisi” , “Uluslar Arası Araştırma Değişimleri ve Tıp Eğitimine Katkıları” başlıklı sunumlar yapılmıştır.

“Tıp Eğitiminde Bilimsel Araştırmanın Yeri” teması kapsamında öğrenciler görüşlerini 5 ana başlıkta tartışmışlardır. Bunlar: **Mevcut Durum – Öğrenci Kazanımları, Müfredat, Öğrenci Hareketliliği, Standardizasyon, Öğretim Üyelerinden Beklentiler**⁴

“Tıp Eğitiminde Bilimsel Araştırmanın Yeri” temasındaki Mevcut Durum, mevcut durumdaki problemleri giderilmesi sonucundaki öğrenci kazanımları ve diğer başlıklar hakkındaki görüşlerimiz ve çözüm önerilerimiz aşağıda belirtildiği gibidir.

Türkiye’de öğrenciler bilimsel araştırma yapmaya yeterince yönlendirilmemektedir.

Türkiye’de araştırma ödenekleri yetersizdir.

Üniversitelerdeki öğrenci kontenjan artışları bilimsel araştırmaları olumsuz yönde etkilemektedir.

Tıp fakültesi öğrencileri bilimsel araştırma imkanından yeterince haberdar edilmemektedir.

UTEAK süreci, tıp fakültesi öğrencilerinin bilimsel araştırmaya teşvik edilmesinde önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır.

Türkiye’de çoğu tıp fakültesinde yeterli düzeyde tıbbi İngilizce ve makale okuma dersleri verilmemekte bu da bilgiye ulaşma yollarını öğrenmeyi engellemektedir.

Derslerin teorik ağırlıklı anlatımı öğrencilerin araştırma yapmasını, özgürce fikirlerini söylemesini desteklememektedir. Birçok tıp fakültesinde uygulanan tıp eğitimi sistemi öğrenmeye yönelik değil ezbere yönelik bir sistemdir. Ayrıca derslerin ölçme ve değerlendirilmesi de bu ezbere dayalı sistemi desteklemektedir. Bu nedenle de öğrenciler bilimsel araştırmalara yeterince yönelememektedir. Bilimsel Araştırma, tıp fakültesi öğrencileri arasında zaman kaybı olarak görülmektedir. Öğrenciler için teorik bilgiyi hazır olarak almak kolay gelmektedir. Bu yüzden araştırma yapmaya istekli değildirler.

Yeterli alt yapı olmadan açılan tıp fakülteleri bilimsel araştırma konusunda da yetersiz kalmaktadır. Ayrıca diğer tıp fakültelerinde artan kontenjanlar nedeniyle de laboratuvar koşulları yeterli değildir. Mevcut alt yapı nedeniyle öğretim üyeleri bilimsel araştırma konusunda yetersiz kalmaktadır.

Türkiye genelinde öğretim üyelerinin bilimsel araştırma konusunda öğrencileri yeteri kadar yönlendirmedikleri düşünölmektedir.

5947 sayılı Tam Gün Yasası, bilimsel araştırma yapmayı olumsuz yönde etkileyeceği öngörülmektedir.

Tıpta Uzmanlık Sınavı’nın (TUS) sorgulayıcılıktan uzak, araştırmaya yönlendiren bir sınav olmaması bilimsel araştırma gelişimini olumsuz etkilemektedir.

Potansiyel Öğrenci Kazanımları

Bu durum düzeltildiği takdirde:

Öğrenciler, özgüvenli, sorgulayan, araştıran, sorun çözen, bilinçli, girişimci, özgür, bakış açısı zengin bireyler olacak.

Üniversitelerin belirli standartları aşabilmeleri öğrencilerin bilimsel araştırma fırsatlarından daha fazla yararlanabilmelerini sağlayacaktır.

Öğrenciler bilgiyi bulmayı öğrenen, günceli takip eden bireyler olacak ve bu sayede nitelikli hekimler yetişecektir.

Müfredat

Mezuniyet öncesi tıp eğitimi için oluşturulan müfredatta öğrenciler bilimsel araştırmalar konusunda bilgilendirilmelidir. Bilimsel araştırmalara yönlendirmek yapılan çalışmalar artırılmalıdır. Var olan yöntemler geliştirilmeli, gerekirse yeniden yapılandırılmadır.

“Bilimsel araştırma nasıl yapılır” konusunda küçük gruplara interaktif eğitimler verilmelidir.

Bilimsel araştırmayı teşvik eden özel çalışma modüllerinin ve projelerinin yapılmalı, değerlendirilmelidir. Değerlendirmelerin belirli kriterler göz önüne alınarak, öğrenci notlarını etkileyecek şekilde yapılması sağlanmalıdır.

Özel çalışma modüllerinin bir seneye yayılmış düzenli programları olmalı, öğrencilerin çalışma gruplarına ayrılması dönem başında yapılmalıdır

Öğrencilerin bilimsel araştırma çalışmaları 1.sınıftan itibaren başlamalıdır. Özellikle toplumsal konular hakkındaki araştırmalar birinci sınıf öğrencilerine daha faydalı olacaktır.

Özel çalışma modülleri ve bilimsel araştırma projelerinin de seçmeli ders konuları arasında yer alması sağlanmalı, böylelikle Bilimsel araştırma metodolojisi öğrencilere kavratılmalıdır.

Özel çalışma modülleri ders saatlerinde sadece gruplar halinde değil, öğrencilerin kişisel olarak da projelerle ilgilenebilmeleri için gerekli ortamı sağlanmalıdır.

Bilimsel araştırmaları destekleyici programlar (kongre, sempozyum, sertifika eğitim programları vb.) için ders programında yer ayrılmalıdır.

Bilimsel araştırmayla ilgili teorik derslerin ayrı ders kurullara yayılması bütünlüğü bozacağından deontoloji, makale yazımı, biyoistatistik gibi derslerin tek bir kurulda verilmesi , Entegre eğitim sisteminin olmadığı fakültelerde ise bu derslerin birbirine yakın zamanda verilmesi uygun olacaktır.

Mesleki İngilizce derslerine yer verilmelidir. ³

Öğrenci hareketliliği:

Tıp eğitimi süresince öğrenciler yurtiçi/dışında araştırma yapmaya teşvik edilmelidir. Öğrencilerin yurtdışında yaptıkları akredite edilmiş ve onaylanmış araştırmaların ve/ veya stajların okullarında kabul görmesi yapılacak araştırma/staj değişimlerini daha çekici hale getirecekler. Böylece öğrencilerin yurt dışı/içi araştırma/staj değişim programlarından daha fazla faydalanmaları sağlanacaktır.

Dekanlıklar ve öğretim üyeleri yurtiçi/dışında araştırma/staj yapacak öğrencilere gereken kolaylığı sağlamalıdır.

Yurtiçi/dışı yapılan değişimlerin mesleğin ilerleyen dönemlerinde başka şehirlerde yapılacak mecburi hizmet, uzmanlık eğitimi gibi şehir değişikliklerinin öncesinde hazırlayıcı olacağı düşünülmektedir.

Okullarda aktif olan değişim programlarının sayısı ve çeşidi artırılması gereklidir. Bu programlardaki kontenjan artışları katılımı artıracaktır. Araştırma/Staj için irtibatta olunan ülke çeşitliliği artırılmalıdır. Yurtdışı/içi araştırma/staj yapmak isteyen öğrenciye bu imkan sağlanmalıdır.

Tıp fakültelerinin öğretim üyelerine danışmanlık hizmeti verdirmesi ve değişim programları dışında öğretim üyeleri yönlendirmeleriyle yeni araştırma/staj imkanlarının sağlanması gerekmektedir.

Yapılan yurtdışı/içi araştırma/stajlar öğrenim ve meslek hayatı süresince çeşitli şekillerde kredilendirilebilmelidir.

Yapılan araştırma/stajların çeşitli yerlerde duyurulması, sunulması ve paylaşılması sağlanmalıdır. Yaz araştırma programlarının ve araştırma kongrelerinin ülke içinde artırılması ile daha tecrübeli, bilgili ve motive öğrenciler yetişecektir.

Öğrencilere yurtiçi/dışında yapacakları staj/araştırmalarda maddi destek sağlanmalıdır. Öğrenciler staj/araştırma yapmaya karar verdiklerinde maddi konular engel teşkil etmemelidir.

Yurtiçi/dışı staj/araştırma fırsatlarının, projelerin ve çeşitli duyuruların yer alacağı tek ve geniş bir veri tabanı, internet sitesi oluşturulmalıdır.

Araştırma/staj yapmak isteyen öğrencilere rehberler, eğitimler ve tecrübeli kişilerden bilgilendirme toplantıları sağlanmalıdır.

Öğrencilere üniversiteye başlamadan önce yurtiçi/dışı değişim programları tanıtılmalıdır ve öğrenciler imkanlarını bilerek eğitim hayatlarının planını önceden yapabilmelidirler.

Standardizasyon

Ülkemizin de bildirilerinin altına imza koyduğu Bologna Süreci'nin dikte ettiği biçimde, ülkemizde de mezuniyet öncesi tıp eğitimi alanında akreditasyon süreci Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu (UTEAK) öncülüğünde başlamış bulunmaktadır. Tıp öğrencileri, söz konusu süreci, ülkemizdeki tıp fakültelerinde verilen bilimsel araştırma eğitimin nitelik ve nicelik yönlerinden gelişmesi için bir fırsat olarak görmektedirler. Tıp öğrencileri UTEAK'ın akreditasyon çabalarını ve bilimsel araştırma eğitiminin geliştirilmesine katkıda bulunan ulusal standartlarını desteklerken, aşağıdaki konuları kapsayacak standartların da sürece eklenmesinin tıp eğitiminin gelişmesine önemli katkılar sağlayacağını düşünmektedirler.

Tüm fakültelerde yapılandırılmış bir bilimsel araştırma eğitimi zorunlu ders olarak yer almalıdır. Bunun yanı sıra bu konuda kendini geliştirmek isteyen öğrenciler için seçmeli ders imkanı da sunulmalıdır.

Fakülteler öğrencilerine bilimsel veritabanlarına ulaşım imkanı sağlamalıdır.

Tüm fakültelerde temel araştırma altyapısı bulunmalıdır.

Tıpta bilimsel araştırma eğitimi için standart çekirdek müfredat oluşturulmalı ve uygulanmalıdır.

Bilimsel araştırma yapan öğretim üyeleri ve öğrenciler dekanlıklar tarafından maddi ve idari konularda desteklenmelidir.

Öğretim üyelerinin üzerinde çalıştıkları araştırma projelerinde gönüllü öğrencilere de yer vermeleri sağlanmalıdır.

Tüm fakültelerde bilimsel araştırmalar konusunda danışman öğretim üyesi sistemi uygulanmalıdır.

Öğretim Üyelerinden Beklentiler

Tıp fakültesi öğrencilerinin bilimsel araştırmalarda daha aktif bir biçimde yer alabilmeleri ve daha efektif sonuçlar içeren çalışmalar yapabilmesi adına fakültelerinde görev yapmakta olan öğretim üyeleriyle sağlıklı bir iletişim halinde olmaları gerekmektedir. Bu sağlıklı iletişimi oluşturmak adına öğretim üyeleri öğrenciler için ulaşılabilir olmaları gerekmektedir. Ayrıca öğrencilerle birebir iletişim kurmak adına birçok fakültede mevcut bulunan danışman öğretim üyesi sistemi aktif olarak uygulanmalıdır.

Tıp fakültesi öğrencilerini de bilimsel araştırmalara-projelere yöneltmek adına öğretim üyeleri ilgi çekici konularla öğrencilerin dikkatini çekebilmelilerdir. Ayrıca öğrencilere eleştirel bir bakış açısı kazandırmak adına öğrencilerin akıllarında yer eden soru işaretlerini gidermeleri için yüreklendirmelidirler.

Öğretim üyeleri öğrencilerini bilimsel çalışmalarda ve projelerde tıp fakültesi öğrencilerinin yer alması adına mevcut projelerin duyurulması ve teşvik edilmesi için gerekirse dekanlık bünyesinde belirli bir sistematığe sahip çalışmalar yürütmeleri gerekmektedir. Ayrıca bilimsel araştırmalarla ilgili düzenlenen beceri geliştirme kurslarına da öğrencilerin katılım göstermeleri adına da öğrencileri desteklemelidirler.

Bilimsel araştırma çalışmalarında yer alan öğrencilerin bu çalışmalarını sürdürebilmesi ve bu araştırmaların sonuçlarını-çıktılarını gerekli platformlarda sunabilmeleri için gerekli teşviki de sağlamalıdır.

Kamuoyuna duyurulur.

TurkMSIC 4. Tıp Eğitimi Çalıştayı Katılımcı Listesi

Murat Aksoy	Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi
Melih Kılıçgedik	Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi
Bilge Nur Yeşiltepe	Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi
Bilal Yıldız	Acıbadem Üniversitesi Tıp Fakültesi
Metehan Bağış	Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi
İbrahim Ayberk Akkaş	Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hatice Demir	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Eren Halaç	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Aslıhan Kara	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Remzican Çakır	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Nurbüke Şarkışla	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Nur Çöllü	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hazal Karatepe	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Mesut Aslan	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Volkan Büyükarıslan	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Fatmanur Gençay	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Meltem Talan	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Bilgehan Potoğlu	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Mustafa Can Güzelce	Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi

Boran Yavuz	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Halit Aytaç	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi
Erencan Gündoğdu	Başkent Üniversitesi Tıp Fakültesi
Battal Emre Şahin	Cerrahpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi
Murat Aydın	Cerrahpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi
Vildan Vekiloğlu	Cerrahpaşa Üniversitesi Tıp Fakültesi
Özlem Durgun	Çanakkale Üniversitesi Tıp Fakültesi
Görkem Akçay	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi
Hatice Özdamar	Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ezgi Kargı	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi
Emre Kahrıman	Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi
Almila Kanat	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ece Demirel	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ayşe Önal	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Meral Kırmızı	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Furkan Ünlütürk	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Fırat Büyüktaşkın	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Elif Öztürk	Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi
Selçuk Özcan	Gülhane Askeri Tıp Akademisi
Çiğdem Yalçın	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi
Fatma Selen Ala	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi
Aydan Yaşar	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi
Oğuz Bölük	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi
Erol Can Bayraktar	Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi
H. Yavuz İnce	Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ata Can Ateş	Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi
Ümitcan Ünver	Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi
Elif Çiftçi	Selçuk Üniversitesi Meram Tıp Fakültesi
Elif Eda Şahin	Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi
Demet Polat	Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi

Nur Gizem Bolat	Selçuk Üniversitesi Selçuklu Tıp Fakültesi
Melissa Celepoğlu	Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Burak Çelik	Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ziya Kokarağaç	Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Gizem Kahraman	Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Özge Ünel	Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi
Ali Aydın Karadeniz	Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi
Seda Sarıkaya	Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Naima Afşar	Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi
Semih Ak	Yeditepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Referanslar

- 1- www.turkmsic.net
- 2- www.uteak.org 04-04-2011 , 20:17
- 3- III. TurkMSIC Tıp Eğitimi Çalıştayı Bildirgesi, www.turkmsic.net
- 4- 6. European Medical Students' Council Bildirgesi

Bildirgeye Son Halini Veren,

Erencan Gündoğdu
TurkMSIC Tıp Eğitimi Çalıştayı
Ulusal Proje Koordinatörü '09-'11